Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto

Asiatuntijalausuntopyyntönne 9.2.2026 (VSN 10/2025)

Valtioneuvoston selonteko valtakunnallisesta liikennejärjestelmäsuunnitelmasta vuosille 2026–2037

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto on pyytänyt Keski-Suomen elinvoimakeskukselta asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selonteosta valtakunnalliseksi liikennejärjestelmäsuunnitelmaksi vuosille 2026–2037. Lausuntoa pyydetään erityisesti julkiseen talouteen ja valtion talousarvioon liittyvistä näkökohdista.

Keski-Suomen elinvoimakeskus kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi.

Keski-Suomen elinvoimakeskus on osallistunut valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmisteluun muiden elinvoimakeskuksien kanssa ja tuonut siihen alueelliset näkökulmansa. Elinvoimakeskusten lakisääteisiin tehtäviin kuuluu liikennejärjestelmän toimivuudesta, liikenneturvallisuudesta ja tie- ja liikenneoloista huolehtiminen sekä maanteiden pito. Keski-Suomen elinvoimakeskus vastaa näiden lisäksi maanteiden korjaus- ja rakennushankkeiden hankinnoista myös Itä-Suomen elinvoimakeskuksen alueella.

Yleistä

Elinvoimakeskus näkee, että valtakunnallisen liikennejärjestelmä-suunnitelman tavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeistä on varmistaa perusväylänpidon riittävä pitkäjänteinen rahoitustaso.

Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteena on luoda pitkäjänteiset ja hallituskaudet ylittävät linjaukset liikennejärjestelmän kehittämiselle. Suunnitelma painottaa toimivuutta, turvallisuutta ja kestävyyttä sekä huomioi myös alueelliset erityispiirteet. Uusina teemoina

KESKI-SUOMEN ELINVOIMAKESKUS

0295 036 100
www.elinvoimakeskus.fi
Y-tunnus 2296962-1

Kirjaamo
PL 50, 00072 Elinvoimakeskus
kirjaamo.keski-suomi@elinvoimakeskus.fi

suunnitelmassa ovat sotilaallinen liikkuvuus ja huoltovarmuuden turvaaminen.

Liikennejärjestelmäsuunnitelma konkretisoituu elinvoimakeskuksissa muun muassa yhteistyössä Väyläviraston kanssa laadittavien perusväylänpidon suunnitelman, suunnitteluohjelman ja väyläverkon investointiohjelman kautta. Elinvoimakeskuksen näkemyksen mukaan valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma tarjoaa selkeän kokonaiskuvan liikennejärjestelmän nykytilasta, toimintaympäristön muutoksista ja haasteista sekä kehittämistarpeista ja vaikutuksista.

Hallituksen erillisrahoitus on mahdollistanut viime vuosina päällystystöiden ja siltojen korjauksien lisäämisen myös vilkkaan tieverkon ulkopuolella, mikä on parantanut elinkeinoelämän ja huoltovarmuuden kannalta keskeisiä yhteyksiä. Vuonna 2025 yli 40 % päällystekorjauksista tehtiin teille, joilla liikennemäärä on 1000–2500 ajoneuvoa vuorokaudessa. Vähäliikenteisille päällystetyille teille ei korjauksia ole pystytty kuitenkaan ulottamaan, ja Keski-Suomessa noin 1000 kilometriä tällaista tieverkkoa odottaa edelleen korjausta. Maanteistä 85 % on alempiasteista tieverkkoa, joista puolet on sorateitä; Keski-Suomen sorateistä viidennes on liikenteellisesti tai verkollisesti merkittäviä (≥150 ajon. /vrk).

Rahoitustasot

Vuosille 2030–2037 suunniteltu perusväylänpidon rahoituksen 460–580 miljoonan euron tasokorotus on tärkeä ja tervetullut. Elinvoimakeskus pitää tärkeänä, että tasokorotus toteutuu suunnitellussa aikataulussa.

Perusväylänpidon rahoitus vuosille 2027–2029 jää selvästi julkisen talouden suunnitelmassa vuoden 2026 tasoa alemmaksi. Maan-rakentamisen kustannukset ovat nousseet vuosina 2020–2023 lähes 30 %, ja kustannustaso on pysynyt edelleen korkeana. Elinvoimakeskuksen näkemyksen mukaan pitkäaikainen matala rahoitus yhdistettynä korkeisiin kustannuksiin johtaa siihen, että korjaukset joudutaan kohdentamaan vilkkaasti liikennöidyille teille, jopa pelkästään pääväylille. Keski-Suomessa on maanteitä 5200 kilometriä, josta pääväyliä 360 kilometriä. Rahoituksen merkittävä väheneminen johtaa myös ylläpitokorjauksien lykkäämiseen ja toimenpiteiden karsimiseen, mikä aikaistaa kalliimpien peruskorjauksien tarvetta jatkossa.

Rahoitustason aleneminen vuosina 2027–2029 heikentää pitkävaikutteisesti sekä korjausvelan hallintaa että mahdollisuuksia toteuttaa väyläverkon kehittämis- ja parantamistoimenpiteitä.

Vuodesta 2030 lähtien pieniin parantamistoimiin varattu 50 miljoonaa euroa vuodessa mahdollistaa liikenneturvallisuutta, elinkeinoelämää ja kestävää liikkumista tukevia yhteishankkeiden toteuttamisen kuntien kanssa.

Väyläverkon kehittämiseen ja parantamiseen varattu rahoitus on hyvin alhainen ja pääosin sidottu käynnissä olevaiin sekä kaupunkiseutujen (MAL-seudut) kehittämishankkeisiin. Perusväylänpidon lähivuosien niukan rahoituksen vuoksi, voidaan joutua kohdistamaan Väyläverkon investointiohjelmassa kehittämisrahaa myös isoihin kiireellisiin peruskorjaushankkeisiin.

Elinvoimakeskuksen mielestä on tärkeää varmistaa kehittämishankkeisiin riittävä rahoitus ja lisäksi sotilaallisen liikkuvuuden erillisrahoituksen toteutuminen suunnitelman mukaisesti, jotta liikennejärjestelmän toimivuus, turvallisuus ja huoltovarmuus voidaan turvata.

Tämä asiakirja on hyväksytty/allekirjoitettu viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on ratkaissut Ylijohtaja Jukka Lehtinen.

Tämä asiakirja KEHA/2179/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/2179/2026 har godkänts elektroniskt

Lehtinen Jukka (Elinvoimakeskus) 19.02.2026 15:26